

Nr 22

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag till Fiskerilånefonden jämte i ämnet väckta motioner.

Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen, bil. 30 p. 12, föreslagit riksdagen att till Fiskerilånefonden för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kr. Vidare har i propositionen föreslagits riksdagen att medge, att tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59 ett belopp av 3 800 000 kr. må av Kungl. Maj:t årligen disponeras för lån ur fiskerilånefonden.

I samband härmed har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 41 av herr *Söderquist m. fl.*, likalydande med II: 47 av herr *Hedqvist m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte dels medge att tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59 ett belopp av 5 000 000 kr. må av Kungl. Maj:t årligen disponeras från fiskerilånefonden, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till införande av statliga garantilån att utgå till fiskets utövare för täckande av lånebehov, som ej kan tillgodoses med lån ur fiskerilånefonden;

2) I: 146 av herr *Eliasson m. fl.* och II: 170, likalydande, av herr *Hansson i Skegrie m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i syfte att bättre tillgodose fiskerinäringens kreditbehov besluta tillskapa ett statligt kreditgarantisystem vid sidan av den nuvarande fiskerilånefonden och fastställa ramen för ifrågavarande statliga lånegarantier till 3 500 000 kr. för budgetåret 1958/59 ävensom bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser för den föreslagna kreditgarantiverksamheten;

3) I: 147 av herr *Nilsson, Yngve, m. fl.*, likalydande med II: 171 av herr *Hedin m. fl.*, i vilka motioner yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till införande av kreditgarantisystem för fiskets utövare som komplettering av nuvarande lån ur fiskerilånefonden.

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna II: 47, I: 146 och II: 171.

Över motionerna har utskottet låtit inhämta yttranden från statskontoret, fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, 1954 års fiskeriutredning och Sveriges fiskares riksförbund.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) inrättades enligt beslut av 1891 års riksdag. Nu gällande bestämmelser för lån ur fonden återfinnes i kungörelsen 1932: 112, ändrad genom kungörelserna 1948: 313, 1949: 160 och 1953: 240.

Från fonden utlämnas genom förmedling av hushållningssällskap eller landsting låneunderstöd för anskaffande av fiskebåtar, motorer eller annan maskinell utrustning för sådana båtar, fiskredskap samt för forsling av fisk avsedda fordon, smärre båtar eller andra smärre transportmedel, vidare för anläggning av smärre inrättningar för tillgodogörande eller förädling av fiskets produkter samt för utförande av fiskodling. Med avseende å innehållet av ett utav Kungl. Maj:t den 29 juli 1957 meddelat beslut möter icke hinder att med anlitan av lån ur fiskerilånefonden anskaffa gummiflottar såsom livräddningsanordning till fiskebåtar.

Enligt beslut av 1949 års riksdag fick av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 2 000 000 kr. såsom lån från ifrågavarande fond, vilket belopp av 1955 års riksdag såvitt gällde budgetåret 1954/55 höjdes till 3 000 000 kr. För budgetåret 1955/56 bestämdes ursprungligen ett belopp av 2 600 000 kr., varefter detta höjdes till 4 000 000 kr. För budgetåret 1956/57 fastställdes den årliga lånevolymen ur fonden ursprungligen till 2 600 000 kr., vilket belopp sedermera höjdes till 3 800 000 kr. För budgetåret 1957/58 har den årliga lånevolymen ur fonden fastställts till 3 000 000 kr.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i skrivelse den 21 augusti 1957 hemställt, att det belopp, intill vilket utlåning från fonden högst må utgå, tills vidare fr. o. m. budgetåret 1958/59 höjes från 3 000 000 kr. till 5 000 000 kr.

Till motivering för sina förslag erinrar styrelsen om vad styrelsen anfört i sin i propositionen 1957:125 refererade skrivelse den 14 januari 1957 samt om Sveriges fiskares riksförbunds yttrande i ärendet den 14 februari 1957, likaledes refererat i nyssnämnda proposition. Styrelsen framhåller, att de av låneförmedlarna till styrelsen anmälda låneanspråken för 1956/57 uppgått till 6 302 675 kr. Ytterligare erinrar styrelsen om att möjligheten att med fiskerilån bestrida anskaffningskostnaderna för gummiflottor kan medföra en ökad belastning å fonden. Slutligen hänvisar styrelsen beträffande behovet av fiskerilån till styrelsens skrivelse bifogade skrifter av Stockholms läns och stads hushållningssällskap — vilket belyser den aktuella tendensen inom ostkustfisket att övergå till större, sjövärdigare och för trålning lämpade båttyper — samt från Föreningen Sveriges mindre varv.

I sammanhanget har anmälts, att *Sveriges fiskares riksförbund*, *Svenska västkustfiskarnas centralförbund*, *Föreningen Sveriges mindre varv* samt *Svenska båtbyggareföreningen* i gemensam skrift den 17 september 1957 anhållit, att bidragsramen för lån ur fiskerilånefonden fastställas till 7 000 000 kr. samt att det högsta lånebeloppet för nybyggd fiskebåt höjes till 150 000 kr. Till stöd för sin anhållan anför sökandena i huvudsak följande.

År 1953 beslöt riksdagen efter framställning av bl. a. nu sökande föreningar, att lånebeloppet för nybyggd fiskebåt skulle kunna utgå med 120 000 kr. mot tidigare 60 000 kr. På grund av de otillräckliga medel, som anvisas de organ, som förmedlar fiskerilånen — Göteborgs och Bohus läns

landsting samt i övriga län hushållningssällskapen — har väsentliga prutningar måst göras i lånebeloppens storlek. I Göteborgs och Bohus län förekommer de största båtarna och de högsta belopp, som har utgått under de 3 senaste åren, har varit år 1955 97 200 kr., år 1956 84 960 kr. och år 1957 75 240 kr. Fiskebåtarnas ökade storlek, motorernas i följd därav ökade styrka, modernare och ändamålsenligare utrustning, radiopejling, ekolod, sillkapningsmaskiner ävensom kraftigare fiskevinschar är allt mer och mer kostnadskrävande i och för sig men härtill kommer de genom penningvärdets fall ytterligare uppstående kostnadsökningarna, vilka medför, att en havsgående svensk fiskebåt, byggd efter härför gällande reglemente, kostar 400 000—460 000 kr. För fiskarna är det mycket svårt att åstadkomma en sådan summa. De allt mera minskade fiskerilånen, de rätt stränga bankrestriktionerna för kredit i allmänhet och speciellt när det gäller kredit mot säkerhet i båtar, som av naturliga skäl ej anses så betryggande som fastighetsslån, ävensom bristen på kapital i allmänhet medför en stagnation i fiskebåtsbyggandet, som i längden måste få tråkiga konsekvenser i flera avseenden. De fiskare, som skulle vilja anskaffa en ny och modern fiskebåt, ser, hur svårt det under senare år varit för deras kamrater att finansiera sina beställningar och de vågar ej taga liknande risker. Om de måste lämna sin gamla båt som olönsam eller för olämplig eller osäker för de faror, som möter på havet, står som regel till buds arbeten i land och speciellt vid storvarven. Samma gäller för de yngre fiskarna, när de skall skaffa sin första båt. Fiskarkåren mister en del av sina bästa medlemmar och deras söner blir aldrig fiskare. Bohuslänska fiskarsamhällen har i flera fall under årens lopp fömts på de duktigaste av sina innevånare och de samt deras familjer har slukats upp i städerna. På samma sätt går det med de varv, som bygger och utrustar fiskebåtar, reparerar dessa och dessas motorer och övrig utrustning. Arbetstillfällena upphör, arbetarna flyttar och varvens kapacitet blir liten eller ingen, tills desamma helt försvinner. På västkusten är det 14 varv, som är kända som goda fiskebåtsbyggare. Förra året byggdes vid dessa för svenska fiskare 10 båtar, i år har byggts eller är under byggnad och i beställning likaledes 10 fiskebåtar men förfrågningar å byggande av ytterligare fiskebåtar har blivit mindre och mindre för att nu kunna sägas vara så gott som ingen. Enligt de upplysningar, som inhämtats, har fiskeristyrelsen i sina anslagsäskanden angivit 5 000 000 kr. såsom en önskvärd summa för nästa budgetår och samtidigt meddelat, att det anmälda lånebehovet för 1956/57 utgjorde 6 302 675 kr. Förbunden och föreningarna anser det äskade beloppet vara väl blygsamt. Det till fiskeristyrelsen anmälda lånebehovet för innevarande budgetår är ett belopp, som framkommit efter att prutningar redan gjorts av låneförmedlarna. Om sådana prutningar ej gjorts, skulle en vida större summa ha framkommit. Sålunda utgjorde det sökta lånebeloppet hos Göteborgs och Bohus läns landsting 4 784 000 kr., under det att i landstingets framställning till fiskeristyrelsen beloppet angavs till 2 733 900 kr. Enbart här förelåg sålunda en prutning på 2 000 000 kr. För att kunna i någon mån täcka lånebehovet 1957/58 och för att ingiva fiskarna en förhoppning om stöd genom fiskerilån rekommenderar förbunden och föreningarna, att summan, som anslås till sådana lån, ej sättes lägre än till 7 000 000 kr.

I betraktande av de belopp, som tidigare anförts skola utgöra anskaffningskostnaden för en havsgående fiskebåt av numera bruklig storlek, anholder förbunden och föreningarna, att högsta lånebeloppet för sådan båt må kunna utgå med 150 000 kr. i stället för nu stipulerade 120 000 kr.

Sökandena anför vidare, att det är dem väl bekant, att marinen med synnerligt intresse följer fiskebåtarnas konstruktion och byggande samt att

under det senaste kriget ett icke ringa antal av de större fiskebåtarna förhyrdes för militärtjänst. Även nu under fredstid förhyr marinen fiskebåtar år efter år för hela år i sträck för att komplettera marinens minsvepare. Det torde sålunda vara en önskvärd utveckling även ur försvarssynpunkt, att fiskebåtarna blir föremål för ständig förnyelse genom nybyggnation. Det må framhållas, att de medel, som anslås till fiskerilånefonden, återbetalas till statskassan i sin helhet jämte ränta. Lånebeloppen är visserligen till någon tid räntefria och räntan är därefter låst till viss procent, som åtminstone tidvis ligger under den vanliga bankräntan. Fiskerilånen är av stor betydelse för den viktiga fiskerinäringen, som är till nytta för hela vår nation.

Under återopande av vad som anförts i omförmälda skrift samt med vissa synpunkter i övrigt har *Sveriges fiskares riksförbund* i skrift den 18 november 1957 anhållit, att åtgärder måtte vidtagas för att få den årliga låneramen för fiskerilånefonden fr. o. m. budgetåret 1957/58 och tills vidare fastställd till ett belopp av 7 000 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Såsom av den föregående framställningen framgått, föreligger betydande anspråk på lån ur fiskerilånefonden. För att söka tillgodose dessa låneanspråk har fiskeristyrelsen hemställt, att låneramen skall vidgas från för innevarande budgetår 3 000 000 kronor till 5 000 000 kronor. Även jag anser en ökning av utlåningsramen påkallad. Jag är dock endast beredd att föreslå, att densamma höjes med 800 000 kronor till 3 800 000 kronor eller till samma belopp, som gällde för budgetåret 1956/57. Någon höjning av gränsen för det högsta lånebelopp, som må utgå för båt, kan jag icke tillstyrka. Vad härefter angår frågan om kapitaltillskott för ändamålet, har jag inhämtat, att den disponibla behållningen i fonden vid ingången av budgetåret 1958/59 inklusive under nämnda budgetår inflytande amorteringar beräknas till 2 600 000 kronor. Med hänsyn härtill samt med utgång från den förordade utlåningsramen torde ett kapitaltillskott av 1 200 000 kronor vara tillräckligt.»

I sitt den 15 februari 1958 dagtecknade yttrande över motionerna har *statskontoret* anfört bl. a. följande.

Anspråken på lån ur fiskerilånefonden har under senare tid successivt ökats i väsentlig grad, medan möjligheterna att tillgodose näringens kreditbehov genom tillskott till fonden varit begränsade. Problemet har belysts i åtskilliga sammanhang under de senaste åren och bl. a. upptagits i en av fiskeristyrelsen nyligen avgiven framställning angående utlåningen från fonden. Över denna framställning har statskontoret avgivit yttrande den 28 januari 1958 (för innehållet i yttrandet har redogörelse lämnats i JoU 1958: 8). I sistnämnda yttrande ansåg ämbetsverket förutsättningar icke föreligga för en vidgad utlåning från fonden. Den ständiga diskrepansen mellan tillgängliga medel och förefintliga låneanspråk borde emellertid enligt statskontorets mening föranleda en undersökning av möjligheterna till och sätten för en begränsning av de ändamål, vilka skulle tillgodoses från fiskerilånefonden. I detta sammanhang kan det enligt statskontoret vara naturligt att ånyo överväga spörsmålet om en kreditgarantigivning på förevarande område, som senast varit föremål för riksdagens prövning i anledning av prop. 1950: 73.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sitt den 15 februari 1958 dagtecknade yttrande över motionerna anfört i huvudsak följande.

Vad först angår det i motionen II:47 framförda yrkandet om en årlig lånevolym för fiskerilånefonden på 5 000 000 kr., torde fiskeristyrelsen få hänvisa till vad styrelsen anfört i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 augusti 1957, vilken återgivits i 1958 års statsverksproposition, bil. 30 p. 12 s. 26. Vidare torde styrelsen få hänvisa till de i samma proposition på s. 26—27 återgivna synpunkterna av vissa angivna fiskareorganisationer m. fl. På de skäl som därstädes anförts torde det stå klart att ur de synpunkter styrelsen har att företräda en avgjord förbättring av lånemöjligheterna ur fiskerilånefonden erfordras.

Vidare framföres i motionerna tanken på en supplementär kreditgaranti till fiskare vilken skulle anlitas som en förstärkning av de statliga lånen ur fiskerilånefonden. Enligt fiskeristyrelsen är det i och för sig behjärtansvärt, att alla möjligheter överväges, när det gäller att tillgodose fiskerinäringens mycket stora behov av lån på rimliga villkor. Men det bör först och främst framhållas, att såsom inhämtas av JoU 1950: 15 Kungl. Maj:t och utskottet i anslutning till en av styrelsen verkställd, å s. 4 i nämnda utlåtande refererad utredning ansett sig icke kunna förorda ett generellt utbyte av de statliga lånen ur fiskerilånefonden mot ett system med kreditgaranti. De skäl, som då anfördes mot en generell avveckling av fiskerilånefonden och som alltså godtogs av statsmakterna, torde enligt styrelsen allttjämt vara gällande.

Om man enligt fiskeristyrelsen kunde räkna med att ett kreditgarantisystem vid sidan av och till förstärkning av de kreditmöjligheter för fiskare, som de statliga fiskerilånen innebär, icke kommer att inverka så, att under tidsperioder av investeringsbegränsningar eller statsfinansiella bristsituationer de statliga fiskerilånen från fiskerilånefonden minskades eller rentav upphörde under hänvisning till den statliga kreditgarantien, skulle givetvis garantisystemet hälsas med glädje av fiskerinäringens företrädare. Men det föreligger alltid en risk, att den beprövade och utmärkt väl fungerande fiskerilånefonden kommer att lida intrång genom garantisystemet. Redan på denna grund ställer sig styrelsen tveksam till förslaget att anordna en supplementär kreditgaranti för fiskerinäringen. Härtill kommer att om man i större eller mindre grad övergår till kreditgaranti inom fiskerinäringen, måste de lånesökande bli hänvisade till att hos de olika kreditanstalterna — affärsbanker, sparbanker o. s. v. — konkurrera med lånesökande med andra låneändamål om de säkerligen för lång tid framåt knappa lånemedlen. Härigenom skulle fiskarna komma att sättas i en ännu besvärligare situation än f. n. Enligt styrelsen bör också kraftigt understrykas, att de som söker statliga fiskerilån regelmässigt icke har några svårigheter att prestera godtagbara lånesäkerheter i form av inteckning i fartyg eller borgen. De nuvarande kreditvärigheterna för fiskerinäringen är alltså icke föranledda av brist på lånesäkerheter utan av fiskerilånefondens otillräcklighet för sitt ändamål samt av de allmänna kreditrestriktionerna. Ur denna synpunkt blir det knappast till någon nytta för fiskerinäringen med en kreditgaranti, som utgör en statlig borgen.

Fiskeristyrelsen tillstyrker i anslutning till det anförda de nu motionsvis föreslagna åtgärderna till förbättring av lånemöjligheterna ur fiskerilånefonden, varemot styrelsen på återopade skäl ställer sig tveksam till införande av supplementär kreditgaranti för näringens behov.

1954 års fiskeriutredning har i yttrande den 27 mars 1958 över motionerna — efter att till en början ha lämnat en redogörelse för behandlingen av tidi-

gare förslag om införandet av ett statligt kreditgarantisystem på fiskets område ävensom för viss statistisk utredning — sammanfattningsvis anført följande.

Fiskerilånefonden är — bortsett från statens fiskredskapslånefond, som i förevarande sammanhang torde sakna betydelse — den enda statliga fond, ur vilken fiskare kan erhålla lån för att anskaffa båtar, motorer och redskap. Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att fondens möjligheter att tillgodose fiskarnas lånebehov i hög grad minskats under senare år. Anledningen härtill torde i första hand vara dels den fortskridande rationaliseringen av fisket, vilken medfört att fiskebåtarnas storlek och därmed även lånebehovet för båt räknat alltmer ökat, dels den allmänna kostnadsstegringen. Av tillgängliga statistiska uppgifter framgår sålunda, att det sammanlagda värdet av båtbeståndet, som under perioden 1940—1945 uppgick till i runt tal 40 milj. kr., under perioden 1946—1953 fördubblats, samt att värdet av redskapen ökat från 29,5 till 52 milj. kr. Per fiskare räknat innebär detta, att båtkapitalet ökat på västkusten från 3 546 till 6 774 kr., på sydkusten från 1 365 till 3 427 kr. och på ostkusten från 1 068 till 2 322 kr. Motsvarande värden beträffande redskapskapitalet utgör på västkusten 1 025 resp. 1 821 kr., på sydkusten 1 989 resp. 3 537 kr. och på ostkusten 1 708 resp. 3 678 kr.

Under senare år har utvecklingen varit enahanda. Båt- och redskapskapitalet har sålunda fram till år 1956 stigit till 115,3 resp. 64,1 milj. kr.

Det förhållandet, att fiskerilånefonden numera relativt sett endast i minskad omfattning kan lämna fiskarna hjälp vid nyinvesteringar, är givetvis kännbart för dessa. Huruvida införandet av ett system med statlig kreditgaranti vid sidan av fondens låneverksamhet är ett lämpligt sätt att förbättra fiskarnas situation synes emellertid diskutabelt. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har vägande skäl anförts mot tidigare förslag att ersätta fonden med ett dylikt system. I huvudsak synes samma skäl kunna åberopas mot en kreditgarantiverksamhet vid sidan av fondlånen. Bland annat torde den praktiska utformningen stöta på svårigheter, eftersom — såsom statskontoret framhållit — det icke bör ankomma på icke statliga organ att handha dylik verksamhet. Bibehölles fondutlåningen i nuvarande form, skulle följaktligen låneärendena komma att behandlas av skilda instanser. Ej heller torde det vara önskvärt att för samma ändamål tillämpas ett system med subventionerade lån, för vilka vederbörande hushållningssällskap eller landsting står ansvar, och ett icke subventionerat statligt kreditgarantisystem. Med hänsyn till att formerna för fondens verksamhet i och för sig har befunnits tillfredsställande, synes det därför utredningen lämpligast, att fonden erhåller möjlighet att bättre fylla sin uppgift.

Utredningen har att under sitt arbete överväga bl. a. frågor, som rör fiskets rationalisering, dimensionering och lämpliga inriktning. Klart är att kreditgivningens omfattning blir beroende av vad man kommer till för slutsatser i dessa frågor. Hur de skall lösas beror också på resultatet av de nu pågående förhandlingarna om en nordisk tullunion och ett västeuropeiskt frihandelsområde. Ur dessa synpunkter torde utredningen få anledning att taga ställning till de olika möjligheter, som finnes att tillgodose fiskarnas lånebehov, däribland också frågan om ett statligt kreditgarantisystem.

Slutligen har *Sveriges fiskares riksförbund* i yttrande, dagtecknat den 31 mars 1958, över motionerna anført i huvudsak följande.

Den ekonomiska utvecklingen i vårt land har under senare år motiverat

statligt stöd i någon form åt olika grenar av näringslivet. Man har i första hand ansett det vara ett samhällsintresse, att tillförseln av livsmedel under alla förhållanden tryggades åt den ökade befolkningen samtidigt som man önskade ge möjligheter för yrkesutövarna att bibehålla och om möjligt förbättra läget i internationellt avseende. Sålunda har jordbruk och fiske i egenskap av livsmedelsproducenter sedan ganska långt tillbaka åtnjutit visst statligt stöd. Samma förhållande, fast i helt annan utsträckning, åtminstone i fråga om fisket, gäller även i regel för våra grannländer.

För beredande av statliga lån åt fiskerinäringen inrättades redan år 1891 genom riksdagens beslut den s. k. fiskerilånefonden, som sedan dess varit av stort värde för det svenska fisket. I villkoren för erhållande av lån ingick från början även en viss räntefrihet, som också varit till gagn för fisket och ökat lånens betydelse.

Bestämmelserna för utlåningen ur denna fond har ändrats alltemellanåt och likaså har variationer förekommit i fråga om hur stora belopp, som årligen fått disponeras för detta ändamål. I och för sig har även detta varit av stor betydelse, eftersom man därigenom erhållit en bättre anpassning av denna låneverksamhet till rådande lånebehov. Värdefullast har dock varit den principiella uppläggningsen. Genom att landsting och hushållningssällskap blivit låneförmedlare har möjligheter erhållits till stor följsamhet i förhållande till fiskets »rörlighet» samt ett enkelt administrativt förfaringsätt med minimala kostnader för statsverket. Dessutom har en individuell prövning av de olika ansökningarna kunnat genomföras, varigenom förlustriskerna kunnat elimineras.

I samband med den pågående samhällsekonomiska utvecklingen, som ställer ökade krav såväl på den enskilde yrkesmannen som på näringslivet i sin helhet har behovet av utökat statligt stöd aktualiserats. På grund av otillräckliga anslag har fiskerilånefonden under senare år tyvärr icke kunnat lämna fiskarna den hjälp, som från början avsetts och som motiverats av förhållandena. Dock har statsmakterna visat förståelse för den uppkomna situationen, och vissa ökning av låneramen har kunnat ske.

I föreliggande motioner framhålles inom fisket pågående förändringar, vilka kunna anses vara en naturlig företeelse med hänsyn till fiskets struktur samt den ökade rationaliseringen, såsom motiv för ett ökat statligt stöd. De uppgifter, som härom lämnats i motionerna, kan till fullo vitsordas. Såsom bevis på riktigheten härav kan anföras att enligt den officiella statistiken har nämnda rationalisering givit till resultat att under senare år de årliga fångstmängderna ökat betydligt, trots att antalet fiskare minskat, vilket betyder en ökning av fångstmängd per fiskare. Det kan antagas att fångstmängden per fiskare fördubblats mot för omkring 20 år sedan.

Ytterligare faktorer för nödvändigheten av en utökning av låneramen för fiskerilånefonden skulle kunna anföras, men med hänsyn till att frågan varit aktuell under flera år och att förhållandena därför torde vara väl kända vill förbundet i stället hänvisa till sitt yttrande av den 6 mars 1956 över de likalydande motionerna I: 379 och II: 321 vid 1956 års riksdag och till sin framställning av den 18 november 1957 till jordbruksdepartementet med anhängan om åtgärder för utökning av den årliga låneramen för fiskerilånefonden.

Vad angår de nu remitterade motionerna kan ur dessa särskiljas två olika yrkanden, innebärande dels att ramen för utlåning från fiskerilånefonden måtte höjas till 5 milj. kr. årligen, dels införandet av ett statligt kreditgarantisystem för fiskets utövare, antingen såsom komplettering till fiskerilånefonden eller såsom ersättning för denna fond.

Beträffande den föreslagna ökningen av den årliga låneramen för fiskeri-

lånefonden har i motionerna I:41 och II:47 föreslagits, att ramen för utlåning skall höjas till 5 milj. kr. årligen, vilket tillstyrkes. Förbundets egna beräkningar av lånebehovet under budgetåret 1958/59 har dock visat på ett belopp av 7 milj. kr., varom förbundet också tidigare gjort framställning. Sistnämnda belopp torde fortfarande vara det mest riktiga, om tillstyrkta låneansökningar skall kunna tillgodoses. Med hänsyn till det ekonomiska läget och till önskvärdheten av en allmän återhållsamhet i fråga om investeringar har förbundet efter noggranna överväganden ansett sig böra stanna för att tillstyrka 5 milj. kr.

I fråga om tillskapandet av statligt kreditgarantisystem vill förbundet erinra om att fiskeristyrelsen, i anledning av uttalanden från riksdagens revisorer till 1946 års riksdag, erhöll i uppdrag att undersöka lämpligheten av en övergång till statlig kreditgaranti för ifrågavarande låneverksamhet.

I de flesta remissvaren över denna utredning avstyrktes en sådan övergång och riksdagen beslöt i enlighet med jordbruksutskottets hemställan (JoU 1950: 15) att systemet med fiskerilånefonden skulle bibehållas.

Samma fråga har sedan dess ännu en gång varit föremål för behandling, nämligen av 1956 års riksdag i anledning av de likalydande motionerna I: 379 och II: 321, vari hemställdes om en utredning, syftande till införandet av ett statligt kreditgarantisystem för att ge fiskarna bättre kreditmöjligheter. I yttrande häröver framhöll förbundet som sin uppfattning att fiskerilånefonden var den lämpligaste formen för ett statligt stöd åt fisket, även om förbundet då icke ville motsätta sig en utredning av ärendet. Förbundets uppfattning är oförändrad i detta avseende. Med hänsyn till övriga yttranden och till de däri anförda påtagliga olägenheterna och fördyringarna anser sig förbundet denna gång böra avstyrka bifall till de förslag, som framförts i de nu remitterade motionerna, avseende införandet av ett statligt kreditgarantisystem. Det framgick av då avgivna yttranden att remissinstanserna överlag avstyrkte bifall till ett statligt kreditgarantisystem. Då något skäl icke förelåg, som kunde ändra tidigare ställningstagande, föreslog jordbruksutskottet att motionerna icke borde föranleda någon riksdagens åtgärd, vilket också blev riksdagens beslut.

Förbundet anser att några nya skäl för en övergång till ett statligt kredit-system ej heller föreligger denna gång, varför resultatet näppeligen kan bli något annat än år 1956. Det kan icke anses försvarbart att slopa ett gammalt och beprövat system, som fungerat till belåtenhet om tillräckliga kapitaltillskott medgives, mot ett nytt, som är oprövat och som möjligen kan innebära större olägenheter än fördelar för både långivare och låntagare.

Utskottet. Såsom framgår av det föregående har Kungl. Maj:t beträffande fiskerilånefonden för nästa budgetår föreslagit ett årligt utlåningsbelopp av 3 800 000 kronor, vilket innebär en höjning med 800 000 kronor. I motionerna I: 41 och II: 47 har yrkats bl. a. att ifrågavarande belopp skall ökas till 5 000 000 kronor. I anledning härav får utskottet hänvisa till sitt utlåtande 1958: 8, vari utskottet på grund av ett motionsvis framfört yrkande förklarade sig berett att förorda en utökning av låneramen för innevarande budgetår till 3 800 000 kronor — d. v. s. till samma belopp som riksdagen fastställt för budgetåret 1956/57 och Kungl. Maj:t föreslagit för nästa budgetår — för att de mest trängande lånebehoven skulle kunna tillgodoses. Ifrågavarande utlåtande godkändes av riksdagen (rskr. 166). Med hänsyn härtill avstyrker utskottet bifall till nyssnämnda yrkande i motionerna I: 41 och II: 47. Utlåningsramen för nästa budgetår bör sålunda i enlighet med Kungl.

Maj:ts förslag bestämmas till 3 800 000 kronor och kapitaltillskottet enligt samma förslag upptagas med 1 200 000 kronor.

I sistnämnda motioner ävensom i motionerna I: 146 och II: 170 samt I: 147 och II: 171 har framställts skilda förslag om införandet av ett system med statlig kreditgaranti vid sidan av fondens låneverksamhet. Såsom utredningen i ärendet utvisar har förslag om införandet av ett statligt kreditgarantisystem på fiskets område varit föremål för prövning av 1950 års och 1956 års riksdagar utan att vinna bifall (JoU 1950: 15; rskr. 187; JoU 1956: 15; rskr. 175). I yttrande över motionerna har 1954 års fiskeriutredning bl. a. framhållit, att utredningen under sitt arbete torde få anledning att taga ställning till de olika möjligheter som finnes att tillgodose fiskarnas lånebehov, däribland också frågan om ett statligt kreditgarantisystem. Vid angivna förhållande synes skäl icke föreligga att låta motionerna föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet förutsätter emellertid, att de i motionerna anförda synpunkterna beaktas vid utredningens ställningstagande till ifrågavarande spørsmål.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 41 och II: 47, såvitt nu är i fråga, medgiva att tills vidare från och med budgetåret 1958/59 ett belopp av 3 800 000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras för lån från fiskerilånefonden

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 41 och II: 47, såvitt nu är i fråga, till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kronor

B. att motionerna I: 41 och II: 47, såvitt däri yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till införande av statliga garantilån till fiskets utövare för täckande av lånebehov, som ej kan tillgodoses med lån ur fiskerilånefonden, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd

C. att motionerna I: 146 och II: 170 icke må av riksdagen bifallas

D. att motionerna I: 147 och II: 171 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 april 1958

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Lage Svedberg, Nord, Jon Jonsson, Sigfrid Larsson, Eskilsson, Nils Hansson*, Hermansson*, Gunnar Berg, Kristiansson och Hedström;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Gustafson i Dädesjö, Ahlsten*, Lindström, Arweson, Franzén i Motala, Nilsson i Bästekille, Lundmark*, Johansson i Öckerö och Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen.